

Iskaja vsak četrtak
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katoliške
bojarskega društva do-
stajajo list brez po-
sodne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobajo
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Bokoplat se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natise enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 37.

V Mariboru, dne 11. septembra 1902.

Tečaj XXXVI.

Slovenska pesem.

V nedeljo, 7. t. m., je obhajala v Ptuju slovenska pesen zopet svoje zmagoslavje! Iz vseh krajev mile naše domovine so prihiteli vrli Slovenci in Slovenke poslušat njene mile glasove. Na stotine ljudstva je polnilo veliki vrt minoritskega samostana. Prijatelji, katere je osoda ločila pred davnimi leti, so se sešli na tem svetem mestu slovenske vzajemnosti. Pri milodonečih akordih slovenske godbe so se radovali, se med seboj navduševali ter zajemali iz splošne navdušenosti novih močij za narodni boj. Slovenska pesem je v njih srcih vžigala novo ljubezen do slovenske domovine. Milodoneča slovenska pesem je združila pod svojimi krili vse svoje sinove, naj so si tudi sicer v javnosti različnega mnenja.

Žalibog, da je bil čas prekratek, da bi se bil zamogel ves vsopred izvesti. Celjska narodna godba je igrala pod izvrstnim vodstvom krasne narodne komade. Burno so bili pozdravljeni pevci iz Celja, posebno pa pevski in bralno društvo »Maribor«, kojega pevci in pevke so nastopili s čepicami. Tudi mariborsko-markovski kvartet je bil burno pozdravljen.

Prosta zabava v Narodnem domu po koncertu je bila jako živahna. Posamezna pevska društva so popevala narodne pesmice pozno v noč.

Slovenska pesem je ta dan zopet pokazala svojo moč. Razveseljevala in navduševala nas je! Slovenska pesem naj živi!

Naša gospodar. organizacija — in „Štajerc“.

Čuden naslov — kaj ne? No, »Štajerc« pride v ta naslov, kakor Pilatus v vero. Res ni prijetno, in tudi ni častno se s tako cunjjo ko je »Štajerc« baviti. Pa saj imamo dobro milo, da si roko umijemo, ker to je na vsak način potrebno, za vsakogar, kdor se s »Štajercem« bavi.

Kakor hitro odpre »Štajerc« svoja umazana usta, se bo gotovo priduševal in rotiti, da je kmečki list in se bo pričel sam hvaliti, kaj da vse za kmečki stan stori. Če je obrekovanje in zasramovanje slovenskih rodoljubov — posvetnega in duhovskega stanu — delovanje v prid slovenskega kmeta, potem seveda »Štajerc« res mnogo stori; saj je ni številke, v kateri bi se ne blatili kar po vrsti duhovniki, odvetniki, učitelji in drugi zaslužni rodoljubi. Žalibog, se imamo slepce, ki ne vidijo, kam pes taco moli, kojim se celo dopade, da maha »Štajerc« po slovenski gospodi, po slovenskih voditeljih — med tem ko hvali in v deveta nebesa kuje nemške in nemškutarske gospode.

»Štajerc« mora nemške in nemškutarske možakarje hvaliti, ker so ga oni ustvarili in mora slovenske voditelje črniti, ker se Nemci in nemškutarji hudo boje, da bi se slovenski kmet, ki jih redi in zdrži, ravnal po slovenskih rodoljubih, ž njimi skupno delal za naše narodne koristi in pravice. Nemškutarji se boje, da bi se njihov krušni oče — slovenski kmet — spametoval in bi se ravnal

po načelu »Svoji k svojim«, ker to bi pomenil: Nemškutarji, Nemci, poberite svoja kopita, pojdite v svojo toliko hvalisano nemško deželo, od koder ste se lačni, raztrgani in sestradani priklatili v naše lepe slovenske kraje in ste se tu preobjedli slovenskega kruha, pa postajate predrzni. Tega se boje, zato pa mora »Štajerc« sramotiti slovenske rodoljube, zato mora hvaliti nemškutarje — zato mora slepiti slovenske kmete.

Slovenskemu kmetu se godi slabo, on mora propasti, če ni pomoči. Tudi drugod se je kmetom tako godilo. A drugod so se kmeti še pravočasno vzdramili, organizirali so se, povsod imajo zadrage, ki so njihova rešitev. Tudi pri nas je treba take organizacije, in slovenski rodoljubi se mnogo trudijo, da se taka gospodarska organizacija pri nas kakor hitro mogoče in kolikor možno — najbolje — spopolni. V naših slovenskih listih se vedno in vedno piše o združništvu, se poučuje itd. In videti je, da bo slo. Ne bo minulo par let, pa bomo imeli kmečko organizacijo — in če Bog da, bo naš kmet zopet lahko dvigal svojo glavo.

Gospodarska organizacija je za slovenskega kmeta velikanskega, da, največjega pomena. In ker se ptujška cunjja, »Štajerc« imenovana, širokousti, da je kmečki list, da za kmeta deluje, bi pač bilo samo ob sebi umevno, da pospešuje v prvi vrsti gospodarsko organizacijo slovenskega kmeta. Kaj še! Tega pa ne! »Štajerc« ne sme pomagati slovenskemu kmetu, on ne sme delati za gospodarsko organizacijo, ker ista nemškim kramarjem hudo smrdi. Kaj je njim in nji-

Listek.

Junaki mesta Kisek.

Zgodovinska povest. — Poslovenil Ivan Vuk.

(Konec.)

»Osemnajsti naskok«, reče sam pri sebi, »bo tudi zadnji. Naj pa bo, kakor Bog hoče; akoravno najdem še danes z mojimi hrabrimi bojevniki smrt, nimam še vendarle pravice mesta predati, ker potem bi sovražnik moril brambovce, vlačil žene in otroke v sužnost, mesto pa razdejal. Smrti ne uidevmo tako ali tako ne, pač pa sramoti.«

Jurič obišče vse straže, skuša brambovce ter navdušuje mestjane k pogumu in vztrajnosti. »Še danes se obranite«, reče jim kakor udan v usodo, »potem pa smo rešeni. Danes je naš častni dan, danes se bojujemo za častno prostost!«

Nato se postavi Jurič na visok prostor, da more pregledati bojni prostor ter voditi boj. Tam sedi na snežnobelem konju, obdan s srebrnosvetlim ščitom z bliščečo čelado na glavi, katera se blesketa v solčnih žarkih, kot bi bila iz žarečega ognja. V roki drži svetli meč, v drugi zastavo sv. Martina. Tako stoji, viden vsem, kakor nadzemeljska prikazen obdana od svetlobe.

Strašen boj se prične. Topovi in puške pokajo in kakor bi deževalo, vsipavajo se kroglice in svinec na brambovce. Prah se vzdiguje na vseh krajih, smodnikov dim obda brambovce, da izgubijo za trenutek sovražnika izpred oči. Kmalu se pokažejo iz prahu in dima turbani, jedna vrsta, še jedna in zopet jedna. Mestjani jih sprejmejo s kroglicami, pušicami in kamenjem, vendar jim ne morejo obraniti, da ne bi prislonili lestvic. In goste trume se vsipljejo v luknje. Z meči, kiji, kladi, kosami in železnimi prekljami udarjajo skupaj. Krvavi boj nastane, ne boj, mesarsko klanje, mož proti možu. Solnce se skriva za oblake, da ne bi gledalo grozovite morije. Bitka se raztrga v posamezne gručice, ziblje se sem in tje kakor morski valovi. Bojni in bolestni kriki se mešajo, odprtina je dobljena in zgubljena, polumesec nastavljen in zopet odstranjen. Usoda mesta se odločuje in se bliža svojemu koncu. Brambovci delajo čudeže hrabrosti, čeprav jih je komaj 300. Moč pada, njih orožje je obrabljeno. To opazijo Turki. Zberejo vse moči, naskočijo s strašnim Allah-krikom zid, nastavijo svoje zastave in hitijo na okop. Tudi tukaj se mora peščica mestjanov umakniti in bitka se začne na cesti.

»Allah zmaguje, Allah zmaguje!« rjové radostno neverniki in vedno nove trume turbanov sili v mesto.

Celo nebo, kakor se dozdeva, se veseli te zmage, ker solnce, katero se je med bojem skrilo za oblake, posije v tem trenutku na bojevnike in sije Turkom k zmagi.

Pa kaj to? Trume so ustavile, meči in kiji se povesejo, janičarji stojijo kakor okameneli, zmagovalni krik jim umre na ustnicah.

»Ha! on preti, on maha nazaj!« zakličejo strahoma. »Nebo je proti nam!«

Kaj je tako ustavilo turške čete? Visoko in veličastno vidijo stati viteza na konju z mirno vzvišenostjo. Lesketajoči oklep pokriva njegovo telo, kot blisk je njegov meč; in nebeski vitez maha resno in preteče nazaj.

Ta vitez bil je Jurič, kateri je svoje k novemu boju priganjal in silil k vstrajnosti. Ker ga je solnce obsevalo, da se je oklep lesketal, menili so Turki, da je poslanec iz nebes. Sredi zmage izgube pogum, začno se umikati. Mesčani pa porabijo ta nepričakovani spremen bitke, zberejo se hitro in odpode prestrašene in potrte Turke nazaj v njih tabor, ker so čutili, da jih je sv. Martin s svojo zastavo rešil. Tudi ta naskok, 22. dan obleganja je bil zmagonosno odbit, vendar Jurič ni imel mnogo upanja, vstrajati do konca. Njegova vojna sredstva so bila porabljena; zmanjkalo je smodnika. Mnogo orožja je bilo nerabljivega, brambovcev še

 Današnji list ima „N a š D o m“ kot prilogo!

hovemu »Štajercu« za koristi slovenskega kmeta, njim je le za to, da jim pridno pri- naša svoje krajcarje. Zato pa »Štajerc« kriči: kupujte pri nemškutarjih, hodite k nemšku- tarskim obrtnikom, gostilničarjem, hodite v nemške »sparkase« in »voršuskase«, če bi tudi tako slo kot v Sv. Lenartu.

Ne, »Štajerc« ni kmeti list, on je list nemškutarjskih kramarjev in drugih takih ljudi, ki bi brez slovenskih kramarjev gladu cepali — in stoinstokrat povdarjamo, da »Štajerc« ne deluje, noče in ne sme delati v korist slovenskega kmeta — on je le za to, da naše ljudstvo slepi, on mora tako delati, ker mora slovensko ljudstvo zapelje- vati k posilinemskim kramarjem itd. Nem- škutarji sami že skrbijo za svojo gospodarsko organizacijo. Le pogledimo v Ptuj sam! Oso- vali so si vinorejsko zadrugo, ker uvidijo važnost zadrug. A v tej zadrugi je kakih 25 posilinemskih vinorejcev — a to je za nemškutarje, za gospodarsko organizacijo slo- venskega kmeta pa nič. O, saj jih ne rabimo. Sami se hočemo organizirati, čeravno je »kmečki list«!? (kaka nesramnost) »Štajerc« proti temu, da bi se nam kedaj bolje godilo. Na gnoj ž njim — pa še tam bi škodil — torej proč s »Štajercem«!

—ski.

Politični ogled.

Dva važna shoda. Dne 14. septembra bo v Trstu velevažen shod. Tam živi nad 30.000 Slovencev, a vlada jim noče sezidati nobene šole. Za to se bodo tržaški Slovenci prihodnjo nedeljo sešli ter glasno ugovarjali vladinemu postopanju v Trstu in sploh na Primorskem. — Istotako važen shod bo dne 12. oktobra v Ljubljani. Od vseh strani bo prihitelo ljudstvo v prestolnico kranjske de- že, da zahteva enako, splošno, naravnostno volilno pravico. Že osem posebnih vlakov je naznanjeno za ta dan!

Nemiri v Zagrebu. Zadnji teden je nastala v Zagrebu velika rabuka. Srbski list »Srbobran« je prinesel za Hrvate jako raz- žaljiv članek. To je dalo povod, da so začeli Hrvati z izgredi proti Srbom, ki stanujejo v Zagrebu. Srbi in Hrvati se vedno pisano gledajo, ker so Srbi pravoslavne vere, Hrvati pa naše katoliške. Jezik govorijo isti, a Hr- vati pišejo z našo latinico, z našim črkami, Srbi pa s cirilico. Za to ni čudo, da se je vnela huda rabuka med Hrvati in Srbi. Hr- vati so vdrli v srbska stanovanja ter pobijali ondi, kar se je dalo pobiti. Vlada je razgla- sila nagli sod. Vsak izgredek, ki pride pred

nagli sod, je jako strogo, največkrat s smrtjo kaznovan. Razglašenje nagle sodbe je imelo svoj hiter vspeh. Hudemu razburjenju je sle- dilo trezno presojevanje. V Zagrebu bivajoči Srbi so podali izjavo, da se ne strinjajo s pisavo hujskajočega »Srbobrana« ter da so za jedinstvo s Hrvati. Ta izjava jako pomir- ljivo upliva na prebivalstvo. Govori se, da odstopijo župan Mošinski, polic. ravnatelj Katkić in državni pravdnik Gjuričić. Po de- želi okrog in manjših hrvatskih mestih, koder bivajo Srbi, so se vršili zadnje dni tudi iz- gredi, a jih je vojaštvo hitro zadušilo. Madjari se sicer vesele tega dogodka, a njih veselje ne bo dolgo trajalo, ker se ravno vsled teh dogodkov utegne izvršiti sporazumje med Srbi in Hrvati. V Zagrebu in po celem Hr- vatskem je zopet mir.

Katoliško prepričanje. Na Francos- kem, kakor znano, s silo izganjajo redovnice ter zapirajo njih šole in zavode. Tudi pod- polkovnik Sentremi je dobil povelje, da odide v Poemel in iztira ondi z vojaško silo šolske sestre. Sentremi pa je prepričan katoličan, za to je rekel svojemu predstojniku, da ne bo šel, ker mu to brani njegova vest. Vojni minister ga je dal takoj zapreti zaradi nepo- korščine. Te dni je stal podpolkovnik pred sodiščem. Rekel je sodnikom, da ve dobro, da se mora poslušati glas poveljnikov, a tudi glas vesti, po katerem govori Bog. In on je poslušal v tem slučaju dobri glas svoje vesti. Sodniki so uvaževali njegove besede in ga obsodili le na en dan ječe. Nastop podpol- kovnikov pa mu je pridobil srca celega kato- liškega sveta.

Dopisi.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dne 31. vel. srpana smo se udeležili nad vse sijajne veselice Kmetškega brainega društva. Že zaradi vremena smo nestrpno in z naj- večjim strahom pričakovali osodepolnega večera.

Prav posebno pa se zaradi tega, ker ta veselica nikakor ni bila brezpomembna stvar; šlo se je namreč pred vsem zato, da po- kažemo našim podlim nemškim in nemšku- tarskim kukavicam, da se tudi zatiran Slo- venec premore kaj. Že pred veselico so nas nekaterniki — od katerih pa kaj takega ne bi bili pričakovali — tolažili le z blamažo, oziraje se na veliki pomp Südmarkine vese- lice. Zbog tega pa so napeli vsi tukajšnji zavedni narodnjaki vse svoje moči, da se to prerokovanje ne bi uresničilo. — V soboto zvečer že se je dvigal ponosni maj, odičen

z narodnimi zastavami, na bližnjem travniku; lep slavalok je tudi že naprej oznanjal, kako dobro došli so nam vsi, v katerih srcih še količkaj utriplje slovenska zavest.

Prišel je slavnostni večer. Že davno pred napovedano uro je došlo nekaj tujih gostov, kateri so se uro za uro vedno bolj množili. Ko je razprostrla noč svoja temna krila, so bili že vsi prostori v hiši in izven nje polni. Se pri sosedu se je moral razdreti plot, da se prostor poveča. Toda vse zaman! Kar zaporedoma so prihajale cele trume, in dobra četrtina udeležencev s kraja ni dobila sedeža. Niti v snu se ne bi bili drznili domisljevati si, da bo obisk tako velikansk. — Ob so- mraku so zagrmeli topiči, prelepih, vsako- vrstnih raket se je spuščalo celi večer.

Prvi so pozdravili lepi naši hribje ljube goste: čudovito lepo sta žarela dva velika kresa na posestvu g. Jur. Pajtler v Kumenu. Iz srca nas je razveselila ta hvalevredna na- rodna zavest. To je lepo! — Po pozdravu in deklamaciji, ki je jako krasno uspela, sta sledila slavnostna govora. Oba govornika, g. Ivan Robnik in g. Jurij Žmave sta povsem zadostila svoji težavnej nalogi. — Šaljiva loterija je vzbudila pravo živahnost in čez mero smeha s svojimi najrazličnejšimi do- bitki.

Priprostej zabavi so sodelovali mili nam gostje iz Maribora, ki so večinoma narodne pesmi tako divno pevali, da je bilo vse ob- činstvo ganjeno. Plesni prostor je bil za tak mnogobrojni poset daleko premali. Zato pa so se nekateri popolnoma darovali v to svrhu, da zabavajo priprosto ljudstvo. V tem smislu nam je pred vsem omeniti znanega gospoda nadoficijala iz Gradca, ki je navezal s svojo čudovito prijaznostjo srca vseh na-se. Pač prelep vzgled za nekatere tukajšnje Slovence — in Slovenke!! —, ki se boje obče- vati s priprostim ljudstvom, kot z njimi nejednakim, ki iz nevednosti ali prenapetosti popolnoma prezrejo, da se prirejajo zabave vzlasti na korist priprostemu narodu, ne pa — vsaj v toliki meri ne — bolj omikanim. Baš to je, kar nam veliko, veliko škoduje, ker si neka- teri — tako so se izrazili sami!! — ne upajo delati tej »gospodi« napotja.

Krasna narodna slavnost je bila pri kraju. Še le, ko se je jelo izza vrhov daniti, smo začeli misliti na odhod. Da smo strmeči motrili tako lep izid, gre posebna hvala ne- katerim našim odbornikom. Veliko zaslug si je pridobil predsednik g. A. Brezočnik, ki je povsodi deloval z vso vnamo in tudi gmotno veliko prispeval k veselici, katera je pod njegovim predstvom prva, pa še ven-

malo število in tudi pomanjkanje živeža se je pričelo. A kljub temu noče pogumni Ju- ričić predati mesta sovražniku, temveč je hoče braniti tako dolgo, dokler se še naha- jajo brambovci.

Po tem naskoku nastane mir in tudi drugi dan kakor prihodnje dni ostanejo mirni.

Nekega dne po tem miru se javi pod ozidjem nek kmetič in pravi, da ima važna poročila s seboj. Ko ga spuste v mesto, raz- loži brambovcem, da je hrabri Ludovik Pekry zbral Hrvate in Ogce, zajel prevoz Turkov, ki so peljali živež in živino ter jim odvzel rop, napal sovražnika od vseh strani in jim škodoval, da so morali Turki na tej strani velike trume vojakov odposlati, ker se boje, da ne bi jih napadli v taboriščih.

Radostni kriki pretrgajo govorico kmetu, ki nadaljuje: »Nisem vam še vsega razodel. Še eno zmago vam moram oznaniti. Kakih 6000 Turkov je šlo pred grad Sarvar in Gykngyös, katera so Nadasdy, Batyany, Sybrik in Keves branili. Ker se niso hoteli udati, pričeli so Turki naskakovati; pa Ogri so se izvrstno držali ter premagali in potolkli Turke na praznik vnebovzetja Marije tako, da so po- begnili.

»Naj živi Nadasdy in njegovi junaki!« kričijo brambovci. »Tudi mi bomo isto storili?«

»Še nekaj!« reče poslanec. »Zalotili so pismo, v katerem se sultanu poroča, da ce- sarski admiral Doria Morea hoče obsedati njegove dežele, in da sultana tamošnji paša kliče na pomoč.«

»Mi smo rešeni!« vikajo brambovci in vse ljudstvo ter peljejo poslanca v mestno hišo in ga svečano pogoste.

Še niso prišli do mestne hiše, kar javlja straža, da hočejo štirje Turki s poveljnikom govoriti. Juričić se poda na ozidje, da vpraša Turke, česa žele. Hotel je prikriti Turkom stanje mesta. »Ako sem tako dolgo zadrževal sovražnike moje očetnjave«, misli junak, »tako ga hočem sedaj z zvijačo odpraviti, ker spoznal sem, da se ne bo več bojeval, ker je takorekoč uničen in pobit. Vendar hoče na vsak način častno oditi od tod.«

Juričić vpraša Turke česa žele.

»Naš gospod«, odgovorijo Turki, »si steje v čast, poznati moža, ki ima pogum, da je mogočnemu sultanu neposlušen in se mu tako junaško zoperstavlja. Radi tega ga hoče bo- gato nagraditi.«

»Dobro izgovorjeno, lisjak!« si misli Juričić in zakliče: »Ako ostanete vi tukaj kot zastavljenci za mojo osebo in varnost, hočem iti v šotor vašega paše.«

Turki privolijo in Juričić se poda v šotor Ibrahima, spremljan od jednega poslanca.

Ibrahim Juričića prijazno sprejme in ga po- gosti. Mnogo sta govorila o raznih rečeh. Kot stari, dobropoznan prijatelj je bil Juričić med Turki. Nazadnje reče paša: »Giaur!* moj mogočni gospod te ima zelo rad, radi tvoje pogumnosti. Skazati ti hoče posebno čast, in te postavi pašom mesta Kiseka in cele dežele. Zato on zahteva, da ga spoštuješ.«

Juričić se smehljaje prikloni.

»Mislim, da si me razumel?« vpraša Ibrahim. »Ti si gospod mesta Kiseka in cele dežele; spoštuj zato namestnika velikega pre- roka!«

»Spoštovati?! Kako in na kak način? Zvestobo sem dolžan svojemu kralju. Noben pravi Hrvat ne postane nezvest svojemu kralju.«

»Giaur, ne bodi tak čudak! Mesto in dežela je tvoja; tukaj je darovalno pismo. Sledi mi v sultanov šotor, prikloni se mu in vse je gotovo!«

»Ali na glavi sem od kamna zadet in na strani me je ranila pušica; ne morem se priklanjati.«

»Milost naslednika preroka je velika; on ti odpusti to spoštovanje, ako spustiš v mesto dvanajst vernikov Mohameda, da raz- obesijo njegove zastave v znamenje, da ti je podeljena milost.«

* Tako nazivljejo Turki kristjane.

dar tako lepo iztekla. Česar on ni mogel, mu je pomagal g. podpredsednik Iv. Fišinger in g. denarničar R. Pušnjak, ki je v zadnjem času opravljal kar tri odborniške posle: bil je namreč tajnik, knjižničar in denarničar ob enem. Njemu, obrtniku, ni mrzelo preveliko delo, drugi pa, ki nimajo ničesar storiti, so položili roke lepo križem, gledali in kritikovali, kar so drugi z rosnim čelom napravili. Gospoda deklamatorja, odbornika Ante Podlesnik-a, ki je že znan kot izvrstna moč na odru, — katerega pa se je blagovolilo pri prejšnji veselici tako škandalozno prezreti — pa želimo še večkrat videti v slični uloži.

Presunjeni smo zrl pri veselici na lepo število slovenskih kmetov iz Kumena. Svitla zvezda je s tem prodrla izza oblakov, da nam seva na našej prihodnji poti: to je vneto domoljubje nekaterih naših prerojenih bratov. Še je slišati iz ust kakega slovenskega kmeta, ki pa nima nikakega pojma o narodnostnem življenju in ki kršči slovenske veselice »razgrajalnicam«, »da je Nemcem iz srca udan in bolj na nemško stran«; toda, to so podle kukavice, poturice, na koje se nam ni treba ozirati. Ti se le iz samoljubja priklopljajo nasprotnikom, kateri jih na videz časte, v resnici pa se jim za hrbtno rogajo in jih povsodi vodijo za nos. Deloma pa so enostranski nemški laži-listi krivi njihove politični nevednosti in budalosti, listi, katerih modrost kar požirajo in katerim bi verjeli, ako bi tudi trdili, da je nebo rudeče ali kosmato.

Toda, z ozirom na druge bi skoro smel reči, da se nam v daljini že smehlja mirno obzorje, ki nam širi jasni svet.

So to li morda prazne zlate sanje,
Sme-li srce mi verovati v nje?

Mislím: dá! Saj nam je ta veselica z novim pogumom navdala dušo. Kakor divja nevihta se zaganja v nas slepa jeza nasprotujočih sil; toda vsa njihova moč se bo zdrobila ob sedaj še sicer mali, a nepremični skali. Sveto, neokročeno rodoljubje bo naposled vendar le zmagovalo kakor vsaka pravična stvar na svetu.

Stojte, stojte trdno, bratje! Vsak bodi značaj, vsak stori, kolikor mu dano! Taisti pa, ki že sami ne store ničesar, naj vsaj ne bodo ljubosumni na druge, kateri zadoščajo svojemu poklicu, kličečemu jih med narod!

Iz Dola. (Narodna naprednost.) Ze dalj časa ni bilo slišati iz našega Dola o kaki veselici ali sploh o kaki javni narodni naprednosti. Letos 31. avgusta pa je priredilo naše bralno društvo po daljšem odmoru veselico s petjem, igro in prosto zabavo. Naši igralci so stopili sicer prvokrat na oder, a pokazali so dovolj spretnosti in zmožnosti

«Ta milost tvojega gospoda me stori srečnega; ali jaz ne morem spustiti nobenega tvojega vojaka v mesto, ker je polno slovenskih in španskih vojakov, ki bi tvoje ljudi vse poklali. V to pa ne smem privoliti.»

Akoravno ni imel Juričič niti jednega slovenskega ali španskega vojaka, je vendar to storilo na pašo velik vtis. Nazadnje se paša zadovolji s tem, da obesijo štirje Turčini turško zastavo na mestni stolp. In še tega veselja jim ni privoščil Juričič. Ko pridejo namreč Turki, jih povabi Juričič k obedu, kjer jih močno upijani.

Ko so imeli že vsi dovolj, jim reče, da se jim ni vredno mučiti z zastavo, in da hoče to on poskrbeti, da se obesi. Turki z veseljem dovolijo ter dajo zastavo husarjem, kateri jo neso na stolp. Drugi pa peljajo turško godbo krog rova in kličejo: «Allah! Allah! Allah!»

Ibrahim je bil zadovoljen in naznani sultanu odhod, ker se je mesto podalo. Sultan obdari bogato poslanca, ki mu je sporočil to vest in odide, ko je tri tedne ležal brezuspešno pred mestom. Juričič je z malo peščico kristjanov zadrževal in k odhodu prisilil 300.000 mož. Hrvatski junak ni rešil samo mesta, temveč celo državo. Sultan pa, da si ohrani dozdevno zmago, jo je udaril

igrati še težje vloge kot sedaj. Tudi naša mladina je zmožna stopiti očitno in javno na oder bodisi v petju, igri ali deklamaciji, samo treba jo je voditi in kazati pot. Posebno pohvalno je pel mešan zbor: »Naša pesem«, ravno tako možki zbor »Strunam« in »Slovenec i Hrvat«. Tudi dijak Mirko G. je dobro deklamoval. Enako pohvalno so se obnesle tudi dve soloigri: »Stotnik in njegov sluga« in burka »Ata Žužamaža«. Toda za drugokrat bi si želeli bolj resne igre, kakor je »Žužamaža«. Naše življenje pač ni samo igrača in slepa šala; vsakdanje izkušnje nam to dokazujejo dovolj. Svetovale in priporočale bi se za prihodnji sledeče igre: »Sanje«, »Lurska pastarica«, »Egiptovski Jožef«, »Sv. Neža«, »Deseti brat« itd., katere vzbujajo v človegu nekaj vzvišenega, nadnaravnega. Torej le pogumno naprej! Začetek je storjen, ledina je izorana, treba je le poguma in vztrajne delavnosti in modrega vodstva, katerega naj podpira ljubezen do domovine in slovenskega naroda in udanost do sv. katoliške cerkve. Kajti le ako bomo delovali v smislu in po načelih naše sv. vere in uživali časne reči tako, da večnih nadzemskih ne pozabimo, tedaj bo naše delovanje imelo vspeh in obrodilo obilen sad, v prid nam in našim potomcem. Narodnost pa se mora ozirati na versko stališče, sicer je bilka, katero polomi tudi majhen vihar. Te besede veljajo posebno vodstvu našega bralnega društva. V rokah imate važno pa tudi težavno delo, s katerim lahko veliko dosežete, pa tudi lahko veliko pokvarite in skodujete sebi in naši mladini, od katere je odvisen časen in večni blagor celega naroda. Če boste torej vodili pričetno delo in ga nadaljevali pod geslom »Vse za vero, dom in za cesarja!« tedaj čast in slava Vam, in hvaležnost Vam bo plačilo za Vaš obilen trud. Če boste pa prestopali naš slovenski program in se ravnali po izgledu naših nasprotnikov, kojim je vera in cerkev deveta briga, tedaj pa tudi ne bomo molčali in rok križem držali, kajti načel, katere so nam zapustili naši predniki, tudi mi ne prestopimo niti za las, če se tudi novodobni svet na glavo postavi.

Odločni Doljani.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Politično zborovanje. V Čadramu bo katol. polit. narodno društvo »Sloga« 14. t. mes. popoldne po litanijah svoj občni zbor

čez Štajersko in Koroško, da, poslal je celo 20.000 požigalcev na Avstrijsko. Koder so hodili, so strašno morili in pustošili.

Vzglede mesta Kisek navdušilo je druga avstrijska mesta. Truma mestjanov in kmetov se zbere, vojaki se združijo z njimi, napadejo in zapro pot ter potolčejo slednjega Turka. Pobita in razgnana je prišla turška vojska v Beligrad. Mesta in vasi so ležale v prahu; sled, koder so se pomikali. 30.000 ljudi so odgnali v trdo sužnost, iz katere je bila rešiteljica jedino le smrt.

Zgodovina se le mimogrede spominja junakov mesta Kisek; le hvaležni kralj Ferdinand je podaril junaškemu poveljniku v spomin njegovega junaštva mesto. V isti cerkvi, v kateri je shranjena turška zastava, je tudi grob Juričičev. Tam počiva junak nepozabljen od sveta, ki obéduje njegovo junaštvo.

Očividno je Gospod, ki vodi in pozna usode narodov, ljudem pokazal, da prinaša pogum in zaupanje na božjo pomoč gotovo zmago. Za stoletja in stoletja je in bo Juričič podoba junaka zaupajočega na božjo pomoč. V zgodovini Ogerske je spomin na hrvatskega junaka in na junaške čine mesta Kisek neumrljiv.

imelo in bo pri tistem č. g. državni poslanec Žičkar svojim volilcem govoril o političnem položaju.

Osebnosti. Gimnazijski profesor dr. Anton Dolar je prestavljen iz Maribora v Celje.

Imenovanje. Gosp. Roman Trstenjak, c. kr. avskultant v Mariboru, je imenovan c. kr. adjunktom v Novem mestu. Zopet mora štajerski Slovenec na Kranjsko, k nam pa vtikajo potem nemške ljudi, ki slovenskega jezika niti zmožni niso!

Politično zborovanje na Vranskem. Zadnje nedeljo se je vršil političen shod na Vranskem. Predsedoval mu je č. g. župnik iz Št. Jurija ob Tab. Poročala sta g. državni poslanec vitez Berks in g. deželni poslanec dr. Dečko. Vitez Berks je povdarjal, da se po njegovem prizadevanju začne kmalu graditi železnica iz Polzele v Kamnik in stranska železnica iz Rečice v Gornji grad. G. dr. Dečko je opisoval v živih barvah krivice, ki se godé štajerskim Slovincem v deželnem zboru. Vsak predlog, če se je tako koristen, se odkloni, če ga stavijo slovenski poslanci. Vspodbujal je k slogi. Vsak stan je potreben v narodnem boju, zato se nobeden ne sme odmetavati. Gospodoma poslancema se je izreklo p o p o l n o z a u p a n j e. G. Vračko je govoril mej splošnim naidušenjem o geslu: Proč od Gradca! Vsprejela se je tudi resolucija, ki zahteva samoupravo za slovenski Spodnji Štajer. Z živio-klici na cesarja in papeža je sklenil g. svetovalec Z d o l š e k dobro obiskano zborovanje.

Prijateljem učeče se mladine! Zopet se začnejo srednje šole po naših mestih. Slovenski dijaki prihajajo na učne zavode, bistrhi, nadarjenih glav so, a preznih rok, praznih žepov! Rodoljubi so tem dijakom v podporo ustanovili v vseh srednješolskih mestih, v Mariboru, v Celju in Ptuj, dijaške kuhinje. Prijatelji naše mladine, spominjajte se jih zopet z obilnimi doneski! Tudi kmetске rodoljube vabimo, da podpirajo stradaljočo mladino ter naklanjajo podporo dijaškim kuhinjam! Saj se tudi poljski pridelki sprejemajo z isto veliko hvaležnostjo kakor denarni doneski. V Mariboru se podpirajo v dijaški kuhinji tudi odslej učiteljski, za to vabimo rodoljubno učitelstvo, da dela i naprej tako srčno za podporo dijaške kuhinje v Mariboru kakor doslej!

Shod nepolitičnih društev v Ljubljani je vspel sijajno. Udeležilo se ga je okoli 50 štajerskih Slovencev, večinoma krepkih mladeničev iz Slovenskih goric. Naš vrli somisljenik iz Št. Ruperta v Slov. goricah, mladenič K r a m b e r g e r, je bil izvoljen tudi v predsedništvo shoda, in sicer zapisnikarjem. Posvetovanja so se udeležili Štajerci zelo živahno. V debato so posegali mladenič Radoslav N e m e c iz Št. Jurija ob Ščavnici, g. Alojzij V a k a j iz Sv. Ane na Krembergu in g. Z e m l j i č iz Kapele pri Radgoni. Na povratku iz Ljubljane je več udeležencev prišlo v naše uredništvo, kjer nam je pripovedovalo o utisih, ki so jih dobili v Ljubljani na shodu. Upamo, da se tudi štajerska nepolitična društva snidejo v kratkem času na posvetovanje ter se zvežejo tesneje.

Umrli je v Mariboru v torek 5. t. m. v zavodu šolskih sester č. sestra M. Kamila Boljkovac, rojena 4. avgusta l. 1877 pri Sv. Antonu v Slov. gor. Sveti ji večna luč! — Dne 6. t. m. umrl je v Mariboru tajnik mariborske posojilnice g. Pavel Simon. Pogreb je bil 7. t. m. N. v m. p.!

Pedagoško društvo v Krškem daruje obmejnim slovenskim učiteljem: 1. Učiteljski pravnik, 2. IV., V., VI., VII. Pedagoški letnik, 3. Jezikovni pouk, 4. Nazorni pouk, 5. Navod k početnemu risanju, 6. Pouk o črtežih, 7. Stavbni črteži.

Bodite narodni v dejanju! Iz gornje-radgonskega okraja nam pišejo: Nekateri ljudje ne vedo, kaj je prava narodnost! Na vse grlo kričijo »Živijo«, nosijo trobojnice